

Een onvermoeibare strijdster

Ruth Manorama: activiste voor Dalits en vrouwen

Ruth Manorama begon haar werk in haar jongere jaren met de armen in de stad; sindsdien is ze er nooit mee opgehouden. Ze is vandaag de machtige stem van Dalit-vrouwen.

Is het gemakkelijk om Dalit in India te zijn? En daarbij ook nog een vrouw? Is de situatie verbeterd voor de Dalits die ruim 16% van onze bevolking uitmaken, vooral sinds de Indiase grondwet *'de staat een speciale verantwoordelijkheid toekent om met extra aandacht het onderwijs en de economische belangen van de Scheduled Castes (Dalits) te bevorderen en belooft hen te beschermen tegen alle vormen van uitbuiting en sociale onrechtvaardigheid (artikel 46)'*?

Vraag het aan Ruth Manorama, onvermoeibare strijder en 'verzamelpunt' voor Dalit-vrouwen en zij vertelt hoe het zit, zonder een blad voor de mond te nemen, in een gesprek zonder taboes.

'Dalit-vrouwen zijn de Dalits onder de Dalits, zij lijden onder een drievoudige onderdrukking, vanwege hun vrouw-zijn als gevolg van patriarchale verhoudingen, vanwege hun kaste als 'onaanraakbare' en ze komen ook uit de armste en meest gemarginaliseerde gemeenschappen. Tachtig procent van de Dalits leven op het platteland, ze zijn afhankelijk van loonarbeid en lijden vaak onder werkloosheid die weer tot armoede leidt', stelt Manorama in krachtige bewoordingen.

Als persoon die de lokale situatie goed kent en 'oren op de grond' heeft, is Manorama zich er sterk van bewust dat discriminatie een veel voorkomende dagelijkse ervaring voor Dalit-vrouwen is. 'Minder dan gelijke lonen op de werkplek. Gedwongen worden tot mensonterend werk zoals het handmatig opruimen van poep en vuilnis, op achterstand gezet door armoede van generatie op generatie, landloosheid en honger, bedreiging van je persoonlijke veiligheid, een levenslange vicieuze cirkel van schulden en prostitutie plus het Devadasi-systeem - een systeem van gedwongen rituele prostitutie door Dalit-vrouwen - zijn de grootste obstakels. Deze combinatie van factoren maken Dalit-vrouwen tot onderwerp van dringende en speciale zorg van de VN Commissie voor de Uitbanning van Discriminatie tegen Vrouwen (CEDAW), de VN Commissie voor het Uitbannen van Discriminatie (CERD) en de VN Mensenrechtenraad.

Stil misbruik

Een ander onderwerp dat haar enorm kwaad maakt is het geweld tegen Dalit-vrouwen en de stilte die daarop gewoonlijk volgt. ‘Onderzoek heeft aangetoond dat verkrachting van Dalits en tribalen (inheemse volken) het meest voorkomt. Structureel geweld zoals kastegeweld en geweld van gemeenschap tegen gemeenschap zijn diep in onze psyche verankerd. Het wordt vaak gebruikt om vrouwen onder de duim te houden. Geweld tegen Dalit-vrouwen bij het bestrijden van maoïstische aanvallen, georganiseerde verkrachting en seksueel geweld (ze verwijst naar een verkrachtingszaak in de deelstaat Uttarakhand) zijn voorbeelden van onmenselijk gedrag.’

Haar werk is ook internationaal niet onopgemerkt gebleven. Manorama kreeg de *Right Livelihood Award in 2006* die wordt beschouwd als een alternatieve Nobelprijs en de meest vooraanstaande beloning ter wereld voor persoonlijke moed en sociale verandering; het bracht haar de erkenning als de meest effectieve organisator van en pleitbezorger voor Dalit-vrouwen. Ze was ook een van duizend genomineerden van de 1000 vredesvrouwen voor de Nobel Vredesprijs in 2005.

Naast haar betrokkenheid bij Dalit-vrouwen, besteed Manorama ook een groot deel van haar tijd aan de stedelijke armen en hun problemen. Als algemeen secretaris van *Women's Voice Karnataka*, een organisatie voor de rechten van arme vrouwen die in de krottenwijken wonen en informeel werk verrichten, heeft ze nooit geaarzeld om hun belangen te behartigen. Tijdens de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw maakte ze deel uit van de voorhoede van de massabewegingen tegen huisuitzettingen en Operatie Afbraak van de deelstaatregering van Karnataka. Ze organiseerde grote demonstraties en bevocht rechtszaken in hun belang. Ze stichtte ook de eerste vakbond in het land (in 1987) voor huishoudpersoneel in Bangalore en streefde naar betaling van wettelijk minimumloon voor hen.

Een van de vele sleutelfuncties die Manorama bekleed is president van de *National Alliance of Women*. Wijzend op het feit dat alles thuis begint, is Manorama van mening dat de situatie in sommige gezinnen verre van gelukkig is en gelijkheid nog een verre droom. ‘Veel vrouwen hebben geen enkele autonomie. Ze zijn kwetsbaar en afhankelijk van hun mannelijke partners die alle beslissingen nemen. Hoewel het lijkt alsof vrouwen op vele gebieden vooruitgang boeken, de machtsverhoudingen zijn nog ongelijk. De toepassing van de wet is ongelijk en de wetten zelf zijn ook patriarchaal. Als een vrouw weduwe wordt, moet een vrouw maar zien hoe ze het redt. Bezit wordt haar ontnomen. Dat geldt ook voor het openbare leven en de politiek’.

Zoek je naar oplossingen? Ruth Manorama schetst een blauwdruk.

‘Hoe krijgen mensen macht? Politieke macht geeft je sociale macht en economische macht. Vrouwen moeten in de politiek om macht te verwerven, niet voor henzelf maar voor andere mensen. Er werd gedacht dat de Grondwet vrouwen automatisch macht zou geven en mannen zouden moeten inleveren. Het panchayati raj systeem (van gekozen dorps- en districtraden), met hoeveel gebreken ook, heeft zijn verdiensten. Vrouwen nemen beslissingen en voeren oppositie. Democratie zonder vrouwen is geen democratie. Ik heb het niet over politiek bedrijven om geld binnen te halen. Onze strijd is niet voor het vergaren van rijkdom maar voor het herwinnen van de menselijke levenskracht. Vrouwen hebben veel meer hersenvermogen dan gebruikt wordt en als deze wordt gebruikt voor het opbouwen van het land, en we zulke slimme vrouwen hebben, stel je dan eens voor wat we kunnen bereiken.’

Manorama's visie voor de toekomst is om een politieke academie te beginnen. Ze heeft al voorwerk gedaan door trainingen te geven om capaciteit op te bouwen, waaronder het trainen

van 300 vrouwen in het hele land om hen klaar te stomen voor actie in de gemeenschap en leiderschapsposities in de dorps- en districtsraden en op nationaal niveau. Wat volgens Manorama de problemen van vrouwen verergert en hun vooruitgang belemmert is het feit dat regeringsfondsen die voor vrouwen zijn bestemd niet of slecht worden gebruikt.

Manorama is president van de *National Federation of Dalit Women* [een lidorganisatie van IDSN]. Ze groeide op in 'een redelijk progressieve sfeer met christelijke waarden waarin je ruimhartig uitdeelde en mensen met respect behandelde'. Haar familie had een open huis en haar ouders hielpen mensen met diverse zaken zoals sollicitaties, het regelen van geldzaken en allerlei advies. Haar ouders' leefstijl inspireerde Manorama, en de opvoeding die ze kreeg herinnerde haar eraan dat, wat ze ook deed, ze de armen ten dienste moest zijn.

Vroegere dagen

Aanvankelijk wilde Manorama dokter of 'collector' (hoofd van een district) worden. In Chennai (het oude Madras) werkte ze in krottenwijken en tijdelijke nederzettingen en realiseerde ze zich dat werken voor de armen in de steden haar beroep zou kunnen worden. Op advies van haar vader begon ze aan een master-studie sociaal werk. Later ging ze de dorpen in en begreep kastenstructuren, landbezitpatronen en de problemen van Dalits.

Vanaf het begin van haar zoektocht in de sociale sector begon ze met organiseren van onderdrukte mensen, hen aansporende om hun rechten op te eisen en betrokken te zijn bij hun eigen ontwikkeling. 'Ik ben opgegroeid met deze insteek' zegt ze.

Manorama sluit af met een aanwijzing: 'De situatie van Dalits kan niet alleen door de Dalits zelf worden veranderd. Dalits moeten de leiding nemen en andere progressieve mensen moeten zich bij deze strijd aansluiten. Als Indiase burgers hebben we een rol te spelen om pijn om te zetten in macht.'

Vertaling van artikel 'A relentless crusader' uit The Hindu, 23 juli 2011
(origineel artikel, zie: <http://www.thehindu.com/arts/magazine/article2284501.ece>)